

ZDRAVIE JE VO VAŠICH RUKÁCH

MUDr. Hedviga Pivovarníková
prezidentka SSKB a výbor SSKB

CHARAKTERISTIKA OCHORENIA

AKÚTNY RESPIRAČNÝ SYNDRÓM SPÔSOBUJE **KORONAVÍRUS SARS-COV-2 Z ČEL'ADE CORONAVIRIDAE**, KTORÝ PATRÍ MEDZI BETAKORONAVÍRUSY, KAM SA ZARAĐUJÚ AJ KORONAVÍRUSY SARS-COV A MERSCOV, ALE VYKAZUJE OD NICH GENETICKÚ ODLIŠNOSŤ. OCHORENIE SA PREJAVUJE NAJMÄ KAŠĽOM, DÝCHAVIČNOSŤOU, HORÚČKOU, ZÁPALOM PL'ÚC, V PRÍPADE KOMPLIKÁCIÍ MÔŽE SKONČIŤ ÚMRTÍM.

INKUBAČNÝ ČAS JE 2 AŽ 14 DNÍ.

BOL POTVRDENÝ PRENOS KORONAVÍRUSU SARS-COV-2 Z ČLOVEKA NA ČLOVEKA.

SUSPEKTNÝ PRÍPAD (OSOBA PODOZRIVÁ Z OCHORENIA) VYŽADUJÚCI SI LABORATÓRNU DIAGNOSTIKU (NEHLÁSI SA NA EURÓPSKEJ ÚROVNI) JE:

- 1. PACIENT S AKÚTNOU INFEKCIOU DÝCHACÍCH CIEST (NÁHLY NÁSTUP ASPOŇ JEDNÉHO Z NASLEDUJÚCICH SYMPTÓMOV: KAŠEĽ, HORÚČKA, DÝCHAVIČNOSŤ) A BEZ INEJ ETIOLÓGIE, KTORÁ BY PLNE VYSVETĽOVALA KLINICKÝ OBRAZ A S ANAMNÉZOU CESTOVANIA ALEBO POBYTU V KRAJINE / OBLASTI S LOKÁLNYM PRENOSOM ALEBO PRENOSOM V KOMUNITE POČAS 14 DNÍ PRED OBJAVENÍM SA SYMPTÓMOV; ALEBO**
- 2. PACIENT S AKÚTNYM RESPIRAČNÝM OCHORENÍM, KTORÝ BOL V POSLEDNÝCH 14 DŇOCH PRED OBJAVENÍM SA SYMPTÓMOV V ÚZKOM KONTAKTE S POTVRDENÝM ALEBO PRAVDEPODOBNÝM PRÍPADOM COVID-19 ALEBO**
- 3. PACIENT SO ZÁVAŽNOU AKÚTNOU RESPIRAČNOU INFEKCIOU (HORÚČKA A ASPOŇ JEDEN PRÍZNAK RESPIRAČNÉHO OCHORENIA (NAPR. KAŠEĽ, HORÚČKA, DÝCHAVIČNOSŤ) A VYŽADUJÚCI HOSPITALIZÁCIU (SARI) A BEZ ĎALŠEJ ETIOLÓGIE, KTORÁ BY PLNE VYSVETĽOVALA KLINICKÝ OBRAZ**

PRAVDEPODOBNÝ PRÍPAD

PODOZRENIE NA PRÍPAD, U KTORÉHO JE TESTOVANIE NA VÍRUS SPÔSOBUJÚCI COVID-19 NEJEDNOZNAČNÉ (PODĽA VÝSLEDKOV TESTOV OZNÁMENÝCH LABORATÓRIOM) ALEBO U KTORÉHO BOLO TESTOVANIE NA PANKORONAVÍRUSOVÉ OCHORENIA POZITÍVNE.

POTVRDENÝ PRÍPAD

OSOBA S LABORATÓRNÝM POTVRDENÍM VÍRUSU SPÔSOBUJÚCEHO INFEKCIU COVID-19, BEZ OHĽADU NA KLINICKÉ PRÍZNAKY A SYMPTÓMY.

DEFINÍCIA OSÔB V KONTAKTE (OSÔB PODOZRIVÝCH Z NÁKAZY)

ZA OSOBU V KONTAKTE SA POVAŽUJE OSOBA BEZ SYMPTÓMOV OCHORENIA, KTORÁ BOLA ALEBO MOHLA BYŤ V KONTAKTE S PRAVDEPODOBNÝM ALEBO POTVRDENÝM PRÍPADOM OCHORENIA COVID-19. MIERA RIZIKA INFEKCIE ZÁVISÍ OD ÚROVNE EXPOZÍCIE.

OSOBA V ÚZKOM KONTAKTE (**VYSOKÉ RIZIKO EXPOZÍCIE**):

ZA OSOBU V ÚZKOM KONTAKTE S PRAVDEPODOBNÝM ALEBO POTVRDENÝM PRÍPADOM OCHORENIA COVID-19 SA POVAŽUJE : - OSOBA ŽIJÚCA V ROVNAKEJ DOMÁCNOSTI AKO PRÍPAD COVID-19. - OSOBA, KTORÁ BOLA V PRIAMOM FYZICKOM KONTAKTE S PRÍPADOM COVID-19 (NAPR. PODANÍM RÚK). - OSOBA, KTORÁ MÁ NECHRÁNENÝ PRIAMY KONTAKT S INFEKČNÝMI SEKRÉTMÍ PRÍPADU COVID-19 (NAPR. KAŠLANÍM, DOTYKOM POUŽITÝCH PAPIEROVÝCH VRECKOVIEK). - OSOBA, KTORÁ MALA OSOBNÝ KONTAKT S PRÍPADOM COVID-19 DO 2 METROV A > 15 MINÚT; - OSOBA, KTORÁ BOLA V UZAVRETI PRIESTORE (NAPR. UČEBŇA, ZASADACIA MIESTNOSŤ, ČAKÁREŇ ATĎ.) S PRÍPADOM COVID-19 NAJMENEJ 15 MINÚT A VO VZDIALENOSTI MENŠEJ AKO 2 METRE. 3 - ZDRAVOTNÍCKY PRACOVNÍK ALEBO INÁ OSOBA POSKYTUJÚCA PRIAMU STAROSTLIVOSŤ O PRÍPAD COVID-19 ALEBO LABORATÓRNI PRACOVNÍCI, KTORÍ MANIPULUJÚ SO VZORKAMI PRÍPADU COVID19 BEZ ODPORÚČANÝCH OOPP ALEBO S MOŽNÝM PORUŠENÍM OOPP. - OSOBA V LIETADLE SEDIACA V RÁMCI DVOCH SEDADIEL (V ĽUBOVOĽNOM SMERE) OD PRÍPADU COVID-19, CESTOVNÍ SPOLOČNÍCI ALEBO OSOBY POSKYTUJÚCE STAROSTLIVOSŤ A ČLENOVIA POSÁDKY SLUŽIACI V ČASTI LIETADLA, V KTOREJ SEDEL PRÍPAD (AK JE ZÁVAŽNOSŤ PRÍZNAKOV ALEBO POHYB PRÍPADU NAZNAČUJE ROZSIAHLEJŠIU EXPOZÍCIU, CESTUJÚCI SEDIACI V CELEJ ČASTI ALEBO VŠETCI CESTUJÚCI V LIETADLE SA MÔŽU POVAŽOVAŤ ZA OSOBY V ÚZKOM KONTAKTE).

OSOBA V BEŽNOM KONTAKTE (NÍZKE RIZIKO EXPOZÍCIE):

ZA OSOBU V BEŽNOM KONTAKTE S PRAVDEPODOBNÝM ALEBO POTVRDENÝM PRÍPADOM OCHORENIA COVID-19 SA POVAŽUJE:

- OSOBA, KTORÁ BOLA V UZAVRETOM PRIESTORE S PRÍPADOM COVID-19 MENEJ AKO 15 MINÚT ALEBO BOLA VZDIALENÁ VIAC AKO 2 METRE,
- OSOBA, KTORÁ BOLA V PRIAMOM KONTAKTE (TVÁROU V TVÁR) S PRÍPADOM COVID-19 MENEJ AKO 15 MINÚT A BOLA VZDIALENÁ MENEJ AKO 2 METRE,
- OSOBA, KTORÁ CESTOVALA SPOLU S PRÍPADOM COVID-19 AKÝMKOL'VEK SPÔSOBOM PREPRAVY.

LABORATÓRIUM VYKONÁVAJÚCE DIAGNOSTIKU KORONAVÍRUSU 2019-NCOV

NÁRODNÉ REFERENČNÉ CENTRUM PRE CHRÍPKU ÚRAD
VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA SR
TRNAVSKÁ CESTA 52 826 45 BRATISLAVA
TEL.: 02/ 49 284 275

USMERNENIE HLAVNÉHO HYGIENIKA SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V SÚVISLOSTI S OCHORENÍM COVID-19
SPÔSOBENÝM KORONAVÍRUSOM SARS-COV-2
(DRUHÁ AKTUALIZÁCIA)

AJ TAKTO SA OCHRÁNITE PRED RESPIRAČNÝMI OCHORENAMI:

- VYHÝBAJTE SA, AK JE TO MOŽNÉ, MIESTAM S VYSOKOU KONCENTRÁCIOU ĽUDÍ
- DEZINFIKUJTE POVRCHY A KĽUČKY DEZINFEKČNÝMI PROSTRIEDKAMI S OBSAHOM CHLÓRU ČI JÓDU
- PRI KÝCHANÍ A KAŠĽANÍ SI VŽDY ZAKRYTE ÚSTA JEDNORAZOVOU PAPIEROVOU VRECKOVKOU A NÁSLEDNE JU ZLIKVIDUJTE
- NEDOTÝKAJTE SA OČÍ, ÚST A NOSA KONTAMINOVANÝMI RUKAMI
- SNAŽTE SA DODRŽIAVAŤ VZDIALENOSŤ NAJMENEJ JEDEN METER MEDZI VAMI A KÝMKOĽVEK KTO KAŠLE ALEBO KÝCHA
- MYSLITE NA TO, ŽE CHOROBOPLODNÉ ZÁRODKY MÔŽU BYŤ NA TLAČIDLÁCH ZVONČEKOV, NA VODOVODNÝCH BATÉRIÁCH, NA NÁKUPNÝCH VOZÍKOCH A INÝCH PREDMETOCH, KTORÉ BEŽNE POUŽÍVATE

DODRŽIAVANÍM ZÁKLADNÝCH HYGIENICKÝCH NÁVYKOV, NAJMÄ DÔKLADNÝM UMÝVANÍM RÚK, MÔŽETE ZABRÁNIŤ ŠÍRENIU RESPIRAČNÝCH OCHORENÍ, KU KTORÝM PATRÍ AJ COVID-19.

PRAVIDLÁ PRE ČISTÉ RUKY:

1. KAŽDÉ UMÝVANIE RÚK MÁ TRVAŤ **40 – 60 SEKÚND**
2. NAVLHČITE SI RUKY **TEPLOU VODOU** A NABERTE SI DOSTATOČNÉ MNOŽSTVO MYDLA
3. RUKY SI POTIERAJTE SPÔSOBOM DLAŇ O DLAŇ, POKRAČUJTE PRELOŽENÍM DLANE PRAVEJ RUKY NA CHRÁT ĽAVEJ RUKY S ČISTENÍM VNÚTORNÝCH STRÁN PRSTOV A OPAČNE
4. TRENÍM ČISTITE SPOJENÉ PRSTY PRAVEJ RUKY PROTI ĽAVEJ RUKY A OPAČNE, NÁSLEDNE ZOVRITE PRSTY JEDNEJ RUKY DO DLANE A POTIERAJTE SI ICH OPROTI DRUHEJ DLANI
5. NASLEDUJE ČISTENIE ĽAVÉHO PALCA KRÚŽIVÝM POHYBOM PRAVOU RUKOU A OPAČNE
6. ĽAVÚ DLAŇ SI ČISTITE KRÚŽIVÝM POHYBOM SPOJENÝMI PRSTAMI PRAVEJ RUKY A OPAČNE
7. RUKY SI **OPLÁCHNITE VODOU** A DÔKLADNE **UTRITE JEDNORAZOVOU UTIERKOU ALEBO ČISTÝM UTERÁKOM**

UMÝVANIE RÚK S DEZINFEKČNÝM PROSTRIEDKOM **NA BÁZE ALKOHOLU:**

- NABERTE **PLNÚ DLAŇ** DEZINFEKČNÉHO PROSTRIEDKU A NANESTE HO NA CELÝ POVRCH RÚK
- PRELOŽTE DLAŇ PRAVEJ RUKY NA CHRÁT ĽAVEJ RUKY, ČISTITE VNÚTORNÉ STRANY PRSTOV A OPAČNE
- TRENÍM SI ČISTITE SPOJENÉ PRSTY PRAVEJ RUKY PROTI ĽAVEJ RUKY A OPAČNE
- UZAVRITE PRSTY JEDNEJ RUKY DO DRUHEJ DLANE A POTIERAJTE NIMI DRUHÚ DLAŇ
- KRÚŽIVÝM POHYBOM SI ČISTITE ĽAVÝ PALEC PRAVOU RUKOU A OPAČNE
- SPOJENÝMI PRSTAMI PRAVEJ RUKY ČISTITE KRÚŽIVÝM POHYBOM ĽAVÚ DLAŇ A OPAČNE

KEĎ RUKY VYSCHNÚ, SÚ VYDEZINFIKOVANÉ.

SPRÁVNE UMÝVANIE RÚK

40 – 60 SEKÚND

Zvlhčíte ruky vodou.

Aplikujete dostatočné množstvo mydla do oboch rúk.

Potierajte si ruky spôsobom dlaň o dlaň.

Pokračujte preložením dlane pravej ruky na chrbát ľavej ruky s čistením vnút. strán prstov a potom opačne.

Ďalej si čistíte trením spojené prsty pravej ruky proti ľavej ruke a potom opačne.

Prsty jednej ruky uzavrite do dlane a potierajte oproti druhej dlani.

Krúživým pohybom si čistíte ľavý palec pravou rukou a potom opačne.

Spojenými prstami pravej ruky čistíte krúživým pohybom ľavú dlaň a potom opačne.

Opláchnite si ruky vodou.

Dôkladne si utrite ruky jednorazovou utierkou.

Použitou utierkou zastavte vodu.

Vaše ruky sú čisté.

SPRÁVNA DEZINFEKČIA RÚK

20 – 30 SEKÚND

Naberte plnú dlaň prostriedku a naneste na celý povrch rúk.

Potierajte si ruky spôsobom dlaň o dlaň.

Pokračujte preložením dlane pravej ruky na chrbát ľavej ruky s čistením vnút. strán prstov a potom opačne.

Ďalej si čistíte trením spojené prsty pravej ruky proti ľavej ruke a potom opačne.

Prsty jednej ruky uzavrite do dlane a potierajte oproti druhej dlani.

Krúživým pohybom si čistíte ľavý palec pravou rukou a potom opačne.

Spojenými prstami pravej ruky čistíte krúživým pohybom ľavú dlaň a potom opačne.

Len čo ruky uschnú sú vydezinfikované.

**ZDRAVIE
VO VAŠICH
RUKÁCH**

Spracované podľa odborných materiálov Svetovej zdravotníckej organizácie, Úradu verejného zdravotníctva SR a Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Trenčíne.

RUKY SI UMÝVAJTE:

- PO KAŽDOM NÁVRATE DOMOV (DO PRÁCE...) Z VONKAJŠIEHO PROSTREDIA
- PRI AKOMKOL'VEK POCITE NEČISTÝCH RÚK
- PO CESTE V PROSTRIEDKOCH HROMADNEJ DOPRAVY
- PRED, POČAS A PO PRÍPRAVE JEDLA
- PRED KONZUMÁCIOU JEDLA
- PO KAŽDOM POUŽITÍ TOALETY
- PRED MANIPULÁCIOU S BÁBÄTKOM A PO VÝMENE ZNEČISTENEJ PLIENKY
- PO MANIPULÁCII SO ZVIERATAMI A ICH KRMIVOM
- PO MANIPULÁCII S ODPADOM A ODPADOVÝM KOŠOM
- PRED A PO NÁVŠTEVE NEMOCNICE, LEKÁRA

AKÝ JE PRAMEŇ PÔVODCU NÁKAZY OCHORENIA COVID-19?

AKO PRAMEŇ PÔVODCU NÁKAZY SA PREDPOKLADAJÚ ZVIERATÁ NA TRHU V ČÍNSKOM MESTE WU-CHAN. PREDPOKLADÁ SA, ŽE ĽUDIA SA NAKAZILI KONTAKTOM SO ŽIVÝMI ZVIERATAMI, KTORÉ SA PREDÁVAJÚ AJ NA SPOMENUTOM TRHU. ZATIAĽ NIE JE PRESNE ISTÉ, Z AKÉHO ZVIERAĽA MÔŽE NÁKAZA POCHÁDZAŤ.

AKÉ SÚ PREJAVY OCHORENIA COVID-19?

NOVÝ KORONAVÍRUS SPÔSOBUJE AKÚTNE RESPIRAČNÉ OCHORENIE – VÍRUSOVÚ PNEUMÓNIU (KVAPÔČKOVÁ INFEKČIA).
IDE O VŠEOBECNÉ PRÍZNAKY VIRÓZY, RESPEKTÍVE KLASICKÝCH RESPIRAČNÝCH OCHORENÍ, NAPRÍKLAD AJ CHRÍPKY – TEPLOTA NAD 38 °C KAŠEĽ, NÁDCHA, BOLEŠŤ SVALOV, BOLEŠŤ KLBOV, SŤAŽENÉ DÝCHANIE. PRI KOMPLEXNEJŠOM VYŠETRENÍ BÝVA PRÍTOMNÝ RTG NÁLEZ – ZÁPÁL PLŮC. INKUBAČNÝ ČAS PRI TOMTO TYPE KORONAVÍRUSU SA UVÁDZA 2 AŽ 14 DNÍ, PRIEMERNE 6 DNÍ.

AKO SA LIEČI OCHORENIE COVID-19?

COVID-19 JE VÍRUSOVÉ OCHORENIE A ZARAĐUJEME HO MEDZI KVAPÔČKOVÚ INFEKCIU. NEÚČINKUJÚ NAŇ ANTIBIOTIKÁ.

OVERENÁ OČKOVACIA LÁTKA ZATIAĽ NEEEXISTUJE. LIEČBA JE SYMPTOMATICKÁ.

U ĽUDÍ INFIKOVANÝCH NOVÝM KORONAVÍRUSOM SA ZAHAJUJE PODPORNÁ LIEČBA, KTORÁ ZMIERŇUJE PRÍZNAKY INFEKCIE.

K PODPORNEJ LIEČBE SA VYUŽÍVAJÚ BEŽNE DOSTUPNÉ LIEKY.

LIEČBA JE INDIVIDUÁLNA A VYCHÁDZA Z KONKRÉTNÝCH POTRIEB PACIENTA.

VÄČŠINA ĽUDÍ, KTORÍ SA NAKAZIA, MÁ MIERNY PRIEBEH OCHORENIA A ZOTAVÍ SA.

U STARŠÍCH ĽUDÍ, OSÔB S OSLABENOU IMUNITOU ČI PRIDRUŽENÝMI CHRONICKÝMI OCHORENAMI JE VÄČŠIA PRAVDEPODOBNOŠŤ VÁŽNEJŠIEHO PRIEBEHU OCHORENIA.

AKÁ JE PRAVDEPODOBNOŠŤ, ŽE SA NOVÝM KORONAVÍRUSOM NAKAZÍM?

ĽUDIA SA MÔŽU NAKAZIŤ OD OSÔB, U KTORÝCH BOL KORONAVÍRUS POTVRDENÝ. OCHORENIE SA PRENÁŠA MALÝMI KVAPÔČKAMI Z NOSA ALEBO ÚST, KEĎ INFIKOVANÁ OSOBA KAŠLE ALEBO VYDYCHUJE. HLAVNÝ SPÔSOB PRENOSU SÚ TEDA KVAPÔČKY VYLÚČENÉ OSOBOU, KTORÁ KAŠLE.

6.3.2020

SLOVENSKO MÁ POTVRDENÝ PRVÝ PRÍPAD OCHORENIA COVID - 19.

IDE O 52 ROČNÉHO PACIENTA, KTORÝ LEŽÍ V UNIVERZITNEJ NEMOCNICI BRATISLAVA NA KRAMÁROCH.

PACIENT NEMÁ CESTOVATEĽSKÚ ANAMNÉZU, ČIŽE UPLYNULÉ DNI NEBOL V ŽIADNEJ Z KRAJÍN, KDE SA KORONAVÍRUS VYSKYTUJE.

PREDPOKLADÁ SA, ŽE V TOMTO PRÍPADE IDE TEDA O SEKUNDÁRNY PRENOS.

V ZAHRANIČÍ BOL PRED PÁR TÝŽDŇAMI JEHO SYN, NIEKOĽKO DNÍ STRÁVIL V TALIANSKYCH BENÁTKACH. |

VZHLADOM NA SÚČASNÉ MOŽNOSTI CESTOVANIA NEMÔŽEME VYLÚČIŤ ZANESENIE NOVÉHO KORONAVÍRUSU NA NAŠE ÚZEMIE.

V PRÍPADE, ŽE STE NEBOLI V KRAJINÁCH, KDE SA OCHORENIE COVID-19 VYSKYTUJE, RESPEKTÍVE STE NEBOLI V KONTAKTE S OSOBAMI, KTORÉ UVEDENÉ KRAJINY NAVŠTÍVILI, IDE S VEĽKOU PRAVDEPODOBNOŠŤOU, VZHLADOM NA PREBIEHAJÚCU CHRÍPKOVÚ SEZÓNU, O INÉ AKÚTNE RESPIRAČNÉ OCHORENIE ALEBO CHRÍPKU ČI CHRÍPKE PODOBNÉ OCHORENIE, A PRETO NETREBA PODLIEHAŤ PANIKE.

SAMOZREJME, AJ V TAKOMTO PRÍPADE JE DÔLEŽITÉ KONTAKTOVAŤ SVOJHO OŠETRUJÚCEHO LEKÁRA, PRETOŽE I TIETO OCHORENIA MÔŽU SPÔSOBIŤ VÁŽNE ZDRAVOTNÉ KOMPLIKÁCIE.

MÔŽE MI V PREVENCIÍ PROTI OCHORENIU COVID-19 POMÔČŤ OČKOVANIE PROTI CHRÍPKKE?

OČKOVANIE PROTI CHRÍPKKE JE VHODNÉ, CHRÁNI PRED CHRÍPKOU POČAS PREBIEHAJÚCEJ CHRÍPKOVEJ SEZÓNY. AK BY ČLOVEK OCHOREL NA INFEKCIU VYVOLANÚ KORONAVÍRUSOM, ĎALŠIE OCHORENIE PREBIEHAJÚCE SÚBEŽNE, ZNAMENÁ VYSOKÉ RIZIKO KOMPLIKÁCIÍ.

JE POTREBNÉ PREVENTÍVNE DODRŽIAVAŤ NEJAKÉ HYGIENICKÉ NÁVYKY?

VEREJNOSTI, AJ VZHLADOM NA PREBIEHAJÚCU CHRÍPKOVÚ SEZÓNU, ODPORÚČAME DODRŽIAVAŤ PREVENTÍVNE OPATRENIA, KTORÉ SÚ ÚČINNÉ VO VZŤAHU KU KVAPÔČKOVÝM NÁKAZÁM:
UMÝVAŤ SI RUKY ČAŠTO MYDLOM A VODOU, NAJMENEJ 20 SEKÚND. AK NIE JE K DISPOZÍCII MYDLO A VODA, TREBA POUŽIŤ DEZINFEKČNÝ PROSTRIEDOK NA RUKY NA BÁZE ALKOHOLU
NEDOTÝKAŤ SA OČÍ, NOSA A ÚST, KORONAVÍRUS SA MÔŽE PRENIESTŤ KONTAMINOVANÝMI RUKAMI
ZAKRÝVAŤ SI NOS A ÚSTA PRI KAŠĽANÍ A KÝCHANÍ JEDNORAZOVOU PAPIEROVOU VRECKOVKOU A NÁSLEDNE JU ZLIKVIDOVAŤ
VYHÝBAŤ SA BLÍZKEMU KONTAKTU S ĽUĎMI, KTORÍ JAVIA PRÍZNAKY NÁDCHY ALEBO CHRÍPKY
DODRŽIAVAŤ VZDIALENOSŤ NAJMENEJ JEDEN METER MEDZI VAMI A KÝMKOL'VEK KTO KAŠLE ALEBO KÝCHA
AK STE CHORÝ, KONTAKTOVAŤ SVOJHO OŠETRUJÚCEHO LEKÁRA, KTORÝ URČÍ ĎALŠÍ POSTUP LIEČBY, DOMA NA LÔŽKU SA Z OCHORENIA LIEČIŤ V SAMOSTATNEJ IZBE
V DOMÁCNOSTI DBAŤ NA ZVÝŠENÚ DEZINFEKCIU POVRCHOV

ODPORÚČANIA PRE CESTOVATEĽOV

KONTROLOVAŤ SVOJ ZDRAVOTNÝ STAV POČAS 14 DNÍ OD PRÍCHODU ZO ZASIAHNUTEJ OBLASTI (KAŠEĽ, BOLEST' HRDLA, DÝCHAVIČNOSŤ, HORÚČKA)

V PRÍPADE KLINICKÝCH PRÍZNAKOV DO 14 DNÍ PO NÁVRATE JE POTREBNÉ TELEFONICKY KONTAKTOVAŤ SVOJHO OŠETRUJÚCEHO LEKÁRA A INFORMOVAŤ HO O CESTOVATEĽSKEJ ANAMNÉZE.

AK JE NEVYHNUTNÉ POSKYTNUTIE NEODKLADNEJ ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI OSOBE S KLINICKÝMI PRÍZNAKMI, JE POTREBNÉ KONTAKTOVAŤ OPERAČNÉ STREDISKO ZÁCHRANNEJ ZDRAVOTNEJ SLUŽBY (VŠEOBECNÝ LEKÁR A ZÁCHRANÁRI POSTUPUJÚ V UVEDENEJ SITUÁCII S DÔRAZOM NA DODRŽIAVANIE POTREBNÝCH PREVENTÍVNYCH OPATRENÍ TAK, AKO SÚ UVEDENÉ V USMERNENÍ HLAVNÉHO HYGIENIKA SR V SÚVISLOSTI S NOVÝM KORONAVÍRUSOM).

AKO DLHO **PREŽÍVA VÍRUS NA POVRCHOCH?**

PREDBEŽNÉ ŠTÚDIE NAZNAČUJÚ, ŽE KORONAVÍRUSY MÔŽU NA POVRCHOCH PRETRVÁVAŤ **NIEKOLKO HODÍN, AŽ DNÍ.**

ZÁVISÍ TO OD VIACERÝCH PODMIENOK - TEPLoty, VLHKOSTI PROSTREDIA, TYPU POVRCHU A PODOBNE.

V RÁMCI PREVENČIE MOŽNO ZVOĽIŤ ČASTÉ ČISTENIE POVRCHOV VO VAŠOM OKOLÍ DEZINFEKČNÝMI PROSTRIEDKAMI.

AKO MOŽNO ZNÍŽIŤ RIZIKO ŠÍRENIA NOVÉHO KORONAVÍRUSU NA PRACOVISKU?

SLEDUJTE AKTUÁLNE INFORMÁCIE A ODPORÚČANIA K SLUŽOBNÝM CESTÁM. UISTITE SA, ŽE VAŠE PRACOVISKO JE ČISTÉ A HYGIENICKÉ – POVRCHY (STOLY, STOLIČKY) A PREDMETY (TELEFÓNY, KLÁVESNICE) ČISTITE PRAVIDELNE DEZINFEKČNÝM PROSTRIEDKOM.

PRIPOMÍNAJTE VŠETKÝM, ABY SI DÔKLADNE A PRAVIDELNE UMÝVALI RUKY TEPLOU VODOU A MYDLOM, POUŽÍVALI VHODNÚ DEZINFEKCIU A DODRŽIAVALI RESPIRAČNÚ ETIKETU.

PREVENTÍVNE DODRŽIAVAJTE VŠEOBECNÉ HYGIENICKÉ NÁVYKY, UVEDENÉ V PREDCHÁDZAJÚCEJ OTÁZKE.

DÁ SA NA SLOVENSKU TESTOVAŤ NA PRÍTOMNOSŤ KORONAVÍRUSU V ORGANIZME?

AK LEKÁR VYSLOVÍ PODOZRENIE Z OCHORENIA COVID-19, PRIČOM ZODPOVEDNE POSÚDI KLINICKÉ A EPIDEMIOLOGICKÉ KRITÉRIÁ S DÔRAZOM NA CESTOVATEĽSKÚ ANAMNÉZU, **PACIENT JE RIEŠENÝ NA PRÍSLUŠNOM INFEKTOLOGICKOM PRACOVISKU**, KTORÉ URČÍ ĎALŠÍ POSTUP LIEČBY.

LABORATÓRNU DIAGNOSTIKU VZORIEK OD PACIENTA S KLINICKÝMI SYMPTÓMAMI A CESTOVATEĽSKOU ANAMNÉZOU ZABEZPEČUJE **NÁRODNÉ REFERENČNÉ CENTRUM PRE CHRÍPKU** ZRIADENÉ PRI ÚRADE VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA SR V BRATISLAVE.

BIOLOGICKÝ MATERIÁL OD PACIENTOV JE NAJVHODNEJŠIE ODOBERAŤ V PRVÝCH DŇOCH PO NÁSTUPE KLINICKÝCH PRÍZNAKOV RESPIRAČNÉHO OCHORENIA, V TOMTO OBDOBÍ JE NAJVÄČŠIA PRAVDEPODOBNOŠŤ ZÁCHYTU VÍRUSU. ODBER NIE JE VHODNÉ USKUTOČNIŤ PRED NÁSTUPOM KLINICKÝCH PRÍZNAKOV, KEDY MNOŽSTVO VÍRUSOVÝCH ČASTÍC V ORGANIZME PACIENTA EŠTE NEMUSÍ DOSAHOVAŤ DETEGOVATEĽNÚ HLADINU.

ZNAMENÁ TO, ŽE POČAS INKUBAČNEJ DOBY BUDE TEST NA KORONAVÍRUSY S NAJVÄČŠOU PRAVDEPODOBNOŠŤOU NEGATÍVNY - A NAPRIEK TOMU MÔŽU U DANEJ OSOBY ZA PÁR DNÍ NASTÚPIŤ KLINICKÉ PRÍZNAKY SPÔSOBENÉ PRÍTOMNOSŤOU KORONAVÍRUSU. TAKÁTO OSOBA SI MÔŽE MYLNE MYSLIEŤ, ŽE NIE JE INFEKČNÁ A MÔŽE INFEKCIU ŠÍRIŤ ĎALEJ.

OSOBE, KTORÁ SA VRÁTILA Z OBLASTI ZASIAHNUTEJ NOVÝM KORONAVÍRUSOM ODPORÚČAME **PO DOBU 14 DNÍ** KONTROLOVAŤ SVOJ ZDRAVOTNÝ STAV. V TOMTO ČASE JE POTREBNÉ MYSLIEŤ NA PREVENCIU. PRI KÝCHNUTÍ SI TREBA ZAKRYŤ NOS A ÚSTA JEDNORAZOVOU PAPIEROVOU VRECKOVKOU, KTORÚ TREBA NÁSLEDNE ZAHODIŤ DO KOŠA, ROVNAKO JE POTREBNÉ SI ČASTO UMYVAŤ RUKY MYDLOM A VODOU. AK JE PODOZRENIE, ŽE BY OSOBA MOHLA BYŤ NAKAZENÁ KORONAVÍRUSOM A EŠTE U NEJ NENASTÚPILI ŽIADNE SYMPTÓMY, JE MOŽNÉ, VZHLADOM NA JEJ VLASTNÉ ROZHODNUTIE, PODSTÚPIŤ DOMÁCU IZOLÁCIU NA 14 DNÍ V SAMOSTATNEJ IZBE, V DOMÁCNOSTI ZVÝŠIŤ INTENZITU DEZINFEKČIE POVRCHOV A POUŽÍVAŤ OCHRANNÉ PROSTRIEDKY. V PRÍPADE BEZPRÍZNAKOVÝCH OSÔB IDE O ŠTANDARDNÝ POSTUP AJ V INÝCH EURÓPSKYCH KRAJINÁCH BEZ POTREBY ZAVEDENIA PRÍSNYCH KARANTÉNNÝCH OPATRENÍ.

JE NAJVÄČŠÍM RIZIKOM CESTOVANIE?

KAŽDÉ CESTOVANIE DO ZASIAHNUTÝCH OBLASTÍ JE RIZIKOVÉ, PRETO ODPORÚČAME ZVÁŽIŤ NEVYHNUTNOSŤ CESTOVANIA.

POMÔŽE MI NOSENIE OCHRANNÉHO RÚŠKA?

V OBLASTI, KDE EŠTE OCHORENIE COVID-19 NEBOLO ZAZNAMENANÉ, NOSENIE OCHRANNÉHO RÚŠKA ALEBO RESPIRÁTORA NIE JE POTREBNÉ.

POKIAL' IDE O POUŽÍVANIE RÚŠOK A RESPIRÁTOROV, MÁ TO VÝZNAM U CHOREJ OSOBY S RESPIRAČNÝM OCHORENÍM ALEBO U ZDRAVEJ OSOBY, KTORÁ SA ZDRŽUJE V BLÍZKOSTI ČLOVEKA S RESPIRAČNÝM OCHORENÍM.

TVÁROVÉ RÚŠKO - POSKYTUJE BARIÉROVÚ OCHRANU PRED KVAPÔČKOVOU NÁKAZOU.

- TVÁROVÉ RÚŠKO VŠAK NEMUSÍ PRIMERANE CHRÁNIŤ PRED AEROSÓLOM ALEBO PRED MALÝMI ČIASTOČKAMI VO VZDUCHU S VEĽKOSŤOU < 5 MM PREDOVŠETKÝM PRETO, ŽE ÚČINNE NEFILTRUJÚ MALÉ ČASTICE ZO VZDUCHU A TIEŽ PRE NEDOSTATOČNÉ PRIĽNUTIE OKRAJOV NA TVÁR UMOŽŇUJÚ ÚNIK VZDUCHU OKOLO MASKY.
- V PRÍPADE VIDITEĽNÉHO ZNEČISTENIA ALEBO V PRÍPADE, ŽE JE NAVLHNUTÉ, JE POTREBNÁ JEHO VÝMENA.
- JE DÔLEŽITÉ, ABY RÚŠKO BOLO NASADENÉ PODĽA POKYNOV VÝROBCU.
- POČAS NOSENIA, Z DÔVODU PREVENČIE KONTAMINÁCIE, SA RÚŠKO NEMÁ CHYTAŤ RUKAMI.
- TVÁROVÉ RÚŠKO SA PRI PODOZRENÍ NA OCHORENIE COVID-19 POUŽÍVA **PRE PACIENTA**, ABY SA ZNÍŽILO RIZIKO ROZPTYLU INFEKČNÝCH KVAPÔČOK PRI KÝCHANÍ ALEBO KAŠLANÍ DO SVOJHO OKOLIA.

POSTUP PRI ODSTRÁNENÍ RÚŠKA Z TVÁRE: PO POUŽITÍ BY MALO BYŤ RÚŠKO ODSTRÁNENÉ UVOĽNENÍM ŠNÚROK NA ZADNEJ ČASTI (NIKDY NEODSTRAŇOVAŤ RÚŠKO UCHOPENÍM RÚŠKA POKRÝVAJÚCU TVÁR) A **ZLIKVIDOVAŤ RÚŠKO AKO INFEKČNÝ ODPAD.** PO ODLOŽENÍ RÚŠKA DO ODPADU JE POTREBNÉ **VYKONAŤ HYGIENU RÚK.**

RESPIRÁTORY - RESPIRÁTOR (NIEKEDY OZNAČOVANÝ AJ AKO MASKA)

POSKYTUJE OCHRANU PROTI VDÝCHNUTIU VEĽMI MALÝCH (VO VEĽKOSTI < 5 MM) VZDUŠNÝCH ČASTÍC A AEROSOLU.

- RESPIRÁTOR ZACHYTÁVA ČASTICE S VEĽKOSŤOU 1-5 MM.
- OZNAČOVANIE RESPIRÁTOROV V USA A V EURÓPE SA LÍŠI.

V USA SA ODPORÚČA POUŽÍVAŤ RESPIRÁTORY ČASTÍC S OZNAČENÍM N95 S CERTIFIKÁTOM NIOSH.

RESPIRÁTORY SÉRIE N95 SÚ VYROBENÉ Z MATERIÁLU, KTORÝ MÁ 95 % ÚČINNOSŤ FILTRÁCIE ČASTÍC S PRIEMEROM 0,3 MM.

V EURÓPE SÚ K NIM POROVNATEĽNÉ RESPIRÁTORY S OZNAČENÍM BUĎ **FFP2** (= N95) ALEBO **FFP3** (= N100).

- RESPIRÁTORY MUSIA VYHOVOVAŤ NORME BS EN 149: 2009.
- OKRAJE RESPIRÁTORA MUSIA TESNE PRILIEHAŤ NA TVÁR, ABY SA ZABRÁNILO BOČNÉMU VNIKANIU VZDUCHU POD RESPIRÁTOR.

DOBRE UCHYTENIE JE DOSIAHNUTEĽNÉ IBA TAM, KDE JE **DOBRE UTESNENIE OKRAJOV RESPIRÁTORA K POKOŽKE TVÁRE.**

SPRÁVNE NOSENIE RESPIRÁTORA:

- RESPIRÁTORY **NIE SÚ VHODNÉ** PRE OSOBY S FÚZAMI, BOKOMBRADAMI ALEBO VIDITEĽNÝM STRNISKOM NA TVÁRI, PRETOŽE TIETO NEGATÍVNE OVPLYVŇUJÚ PRIĽNUTIE OKRAJOV RESPIRÁTORA K POKOŽKE.
- ANI RESPIRÁTOR S VYSOKOU FILTRAČNOU ÚČINNOSŤOU NEMUSÍ BYŤ DOSTATOČNE ÚČINNÝ Z DÔVODU PRIENIKU VZDUCHU POD MASKU PRE NEDOSTATOČNÉ PRIĽNUTIE K TVÁRI.
- ZAMESTNANCI, KTORÍ MAJÚ POUŽÍVAŤ RESPIRÁTOR, MUSIA BYŤ VYŠKOLENÍ V TOM, AKO HO PRIPEVNIŤ NA TVÁR, ABY SA DOSIAHOL MAXIMÁLNY ÚČINOK.
- RESPIRÁTOR SA MUSÍ VYMENIŤ PO KAŽDOM POUŽITÍ A ZMENIŤ, AK SA DÝCHANIE SŤAŽUJE, AK JE POŠKODENÝ, ZJAVNE KONTAMINOVANÝ ALEBO AK HO NIE JE MOŽNÉ SPRÁVNE UCHYTIŤ NA TVÁR.
- PRI POSTUPOCH **VYTVÁRAJÚCICH AEROSÓL** (NAPR. INTUBÁCIA, BRONCHOSKOPIA, BRONCHOALVEOLÁRNA ASPIRÁCIA) BY SA MALI POUŽÍVAŤ RESPIRÁTORY **FFP3**.

RESPIRÁTORY S VÝDYCHOVÝM VENTILOM

- NIEKTORÉ RESPIRÁTORY MAJÚ VÝDYCHOVÉ VENTILY
- RESPIRÁTORY S TAKÝMI VENTILMI SA NOSIA OVEĽA POHODLNEJŠIE, NAJMÄ Z DLHODOBÉHO HĽADISKA, VÝDYCHOVÝ VENTIL ZNIŽUJE NADMERNÚ VĽHKOSŤ A TEPLU V MASKE Z VYDÝCHNUTÉHO VZDUCHU.
- VENTIL SA POČAS VÝDYCHU OTVORÍ A POČAS NÁDYCHU SA UZAVRIE, TAKŽE **V DÝCHANÍ VZDUCH PRECHÁDZA ČEZ FILTRAČNÚ ZLOŽKU RESPIRÁTORA.**
- ZDRAVOTNÍCKI PRACOVNÍCI MÔŽU NOSIŤ RESPIRÁTORY S VÝDYCHOVÝM VENTILOM, POKIAĽ SAMI NEMAJÚ INFEKČNÉ OCHORENIE DÝCHACÍCH CIEST.
- RESPIRÁTORY S VÝDYCHOVÝM VENTILOM **SA NEPOUŽÍVAJÚ PRE PACIENTOV** S INFEKCIAMI DÝCHACÍCH CIEST, PRETOŽE ČEZ VÝDYCHOVÝ VENTIL BY UNIKALO INFEKČNÉ AGENS.

RESPIRÁTORY BEZ VÝDYCHOVÉHO VENTILU

- NA ZACHYTÁVANIE INFEKČNÝCH KVAPÔČOK Z DÝCHACÍCH CIEST **U PACIENTA** SA POUŽÍVA TVÁROVÉ RÚŠKO ALEBO **RESPIRÁTOR BEZ VÝDYCHOVÉHO VENTILU**.

- PRI RESPIRÁTOROCH BEZ VÝDYCHOVÉHO VENTILU VYDYCHOVANÝ VZDUCH OD PACIENTA MUSÍ PRECHÁDZAŤ CEZ FILTRAČNÚ ZLOŽKU RESPIRÁTORA, KTORÁ ZACHYTÁVA INFEKČNÉ AGENS.

POSTUP PRI ODSTRÁNENÍ RESPIRÁTORA Z TVÁRE:

PO POUŽITÍ SA ODSTRAŇUJE TAK, ABY SA PRACOVNÍK NEDOTÝKAL ČASTI PREKRÝVAJÚCEJ TVÁR.

POUŽITÝ RESPIRÁTOR SA LIKVIDUJE AKO INFEKČNÝ ODPAD.

PO ODLOŽENÍ RESPIRÁTORA DO ODPADU JE POTREBNÉ **VYKONAŤ HYGIENU RÚK**

ZAMESTNANCI - LABORATÓRIUM

- ZAMESTNANCI BY SA MALI VYHÝBAŤ CESTOVANIU DO RIZIKOVÝCH OBLASTÍ, PLATÍ TO AJ PRE ČLENOV MANAŽMENTU - NECESTOVAŤ, POKIAL' TO NIE JE NEVYHNUTNÉ
- ZNÍŽIŤ ALEBO VYLÚČIŤ KONTAKT/VSTUP OBCHODNÝCH ZÁSTUPCOV DO LABORATÓRIÍ
- ADMIN. ZAMESTNANCI BY SA MALI VYHÝBAŤ STRETNUTIAM S LAB. PRACOVNÍKMI
- DODRŽIAVAŤ VŠEOBECNÉ PREVENTÍVNE OPATRENIA PRE REGIÓNY SO ZVÝŠENÝM RIZIKOM INFEKCIE
- SLEDOVAŤ A REŠPEKTOVAŤ AKTUALIZÁCIE HLAVNÉHO HYGIENIKA ÚVZ SR
- MINIMALIZOVAŤ VYSTAVENIE LABORATÓRNEHO PERSONÁLU PRACOVNÍKOM, KTORÍ NIE SÚ LABORATÓRNYMI PRACOVNÍKMI **(MENŠÍ KONTAKT= MENŠIE RIZIKO)**

**k Usmerneniu
hlavného hygienika Slovenskej republiky v súvislosti
s ochorením COVID-19 spôsobeným koronavírusom SARS-CoV-2
(druhá aktualizácia)**

Algoritmus - protiepidemické opatrenia pre osoby v kontakte s prípadom COVID-19

